

VU Research Portal

Oordeel niet voor de tijd (maar ook niet te laat)

Stronks, M.C.

published in

Asiel&Migrantenrecht
2012

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Stronks, M. C. (2012). Oordeel niet voor de tijd (maar ook niet te laat). *Asiel&Migrantenrecht*, 2012(5/6), 242.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Oordeel niet voor de tijd (maar ook niet te laat)

Martijn Stronks

Waarom kunnen juridische procedures eigenlijk niet eindeloos voortduren? Nu ja, niets blijkt zonder einde te zijn. Toch, wat is de reden dat we in het recht zulke strikte criteria aan de lengte van procedures stellen? Denk aan het strafrechtelijke ne bis in idem beginsel dat voorkomt dat de staat eindeloos vanwege hetzelfde feit achter een verdachte aan kan lopen. Of denk aan het, in het vreemdelingrecht beruchte, principe dat slechts in geval van nieuwe feiten een aanvraag opnieuw mag worden ingediend. De voortschrijdende tijd weegt op zeker moment juridisch gezien zwaarder dan de materiële waarheid. Waarom eigenlijk?

In het migratierecht hebben vrijwel alle bewindspersonen de afgelopen jaren aan de lengte van de procedure gesleuteld (of hadden daar graag aan willen sleutelen). In de meeste gevallen betrof het een verkorting van de procedure, met de wijziging van de asielprocedure in 2010 als opvallende

uitzondering. Blijkbaar zien we mogelijkheden om in minder tijd het zo zorgvuldig de materiële waarheid te achterhalen. Maar tijdswinst is niet de enige reden om de doorlopende tijd te snoeien. Tijdsverloop kan in het voordeel van de vreemdeling werken. Zo kunnen vreemdelingen door deelname aan het maatschappelijk verkeer in de tijd geworteld raken. Een vergunning door enkel tijdsverloop staat echter haaks op het idee van een inhoudelijke toetsing aan de toelatingsvoorwaarden. Zo'n lek in het systeem is problematisch (voor dat systeem wel te verstaan).

Er zijn nog twee redenen waarom voortschrijdende tijd ten faveure van de vreemdeling werkt. Zo kan na verloop van tijd bij de vreemdeling de gedachte ontstaan dat de bewindspersoon berust in het verblijf. Dat moet iets te maken hebben met door de tijd opgewekt vertrouwen. Een tweede reden is dat de minister op een zeker moment in redelijkheid geen gebruik meer kan maken van zijn bevoegdheid om de vergunning te weigeren. Dat raakt aan het idee van verjaring van strafbare feiten, de bevoegdheid bestaat niet eindeloos, moet de gedachte zijn. Deze laatste twee redenen lagen (samen met het wortelingsaspect) ten grondslag aan het in 2003 afgeschafte driejarenbeleid. Volgens dit beleid kon de vreemdeling die – door dralen van het bestuur, niet door zijn eigen treuzelen uiteraard – na drie jaar nog geen uitsluitsel had op zijn aanvraag, een verblijfsvergunning krijgen. Dat beleid mag zijn afgeschaft, de twee daaraan ten grondslag liggende argumenten zijn nog altijd actueel. Uit recente Straatsburgse jurisprudentie (bijv. Nunez tegen Noorwegen) blijkt dat ook het Hof bij artikel 8 EVRM in het migratierecht veel belang hecht aan de vraag of de overheid voortvarend te werk is gegaan. De overheid moet slagvaardig handelen, anders kan de tijd zich tegen haar toelatingsbeleid keren. Niet vanwege het voldoen aan toelatingseisen, maar vanwege het uitblijven van een definitieve beslissing kan de vreemdeling een verblijfsrecht tegemoet zien.

Duidelijk moge zijn dat een overheid die een inhoudelijke toetsing als maatstaf hanteert voor toelatingsbeleid, niet overweg kan met eindeloos voortsudderende procedures. Voortschrijdende tijd werkt juridisch in het voordeel van de vreemdeling, zodat op een zeker de mogelijkheid van een inhoudelijke toets van de aanvraag vervalst. De overheid wenst daarom inhoudelijke toetsing én korte procedures. We hoeven echter maar aan de afgeschafte 48-uursprocedures te denken om te weten dat ook dat geen onproblematische combinatie is. Korte tijd kan ten koste gaan van inhoudelijke toetsing.

Maar is er niet nog een algemenere reden waarom procedurele tijd op een zeker moment zwaarder weegt dan de materiële waarheid? Het antwoord daarop moet vermoedelijk gezocht worden in de ordenende rol van het recht. Conflicten moeten op een zeker moment tot een einde worden gebracht. In sommige gevallen lukt dat niet in der minne en dan is het aan het recht om het conflict op een kunstmatige manier te beëindigen. 'De rechtsorde staat er (...) aan in de weg dat we 'oud zeer' blijvend tot leidraad van ons juridisch handelen maken, want anders wordt de samenleving onleefbaar', noemt rechtsfilosoof Wouter Veraart dat in zijn oratie De passie voor een alledaagse rechtsorde. Dat is vermoedelijk ook de reden waarom een overheid niet almaar kan blijven talmen bij de aanvraag van een verblijfsvergunning. Op een zeker moment verwordt het ontbreken van een inhoudelijke grond voor toelating tot 'oud zeer' dat niet langer mag worden tegen geworpen. Als een overheid dat wel blijft doen, loopt het recht achter de werkelijkheid aan en maakt het de samenleving onleefbaar.

En niets zo menselijk als eindigheid. Met dit redactioneel en deze prachtige special over 'procesrecht' zit mijn tijd als hoofdredacteur van Asiel&Migrantenrecht erop. Ik heb met plezier samengewerkt met mede-hoofdredacteur Sadhia Rafi, eindredacteur Trudeke Sillevius Smitt en de voltallige redactie. Aan de Vrije Universiteit in Amsterdam ga ik een rechtsfilosofisch proefschrift schrijven over het begrip tijd in het migratierecht. Wellicht dat u daar in dit blad nog eens iets over hoort. Hoe dat ook zij, ik wens het blad een eindeloze toekomst.